

8. SINIF ÖĞRENCİLERİNİN ÇANAKKALE CEPHESİNE İLİŞKİN BİLGİ DÜZEYLERİ

KNOWLEDGE LEVELS OF 8TH GRADE STUDENTS ABOUT THE GALLİPOLİ FRONT

Araştırma Makalesi

Fatih PALA¹

Makale gönderim tarihi 19 Eylül 2018

Makale kabul tarihi 21 Aralık 2018

Özet

Bu araştırmanın amacı, 8. Sınıf öğrencilerinin Çanakkale Cephesine ilişkin bilgi düzeylerini belirlemektir. Araştırma nitel yöntemden durum çalışması modelinde gerçekleştirilmiştir. Araştırmaya Erzurum il sınırları içerisinde bulunan bir ortaokuldaki 39 sekizinci sınıf öğrencisi katılmıştır. Araştırmanın verileri yarı yapılandırılmıőtır görüşme formu ile toplanmıştır. Verilerin analizi betimsel analiz yöntemi ile gerçekteymiőtir. Her bir bulgunun hangi sıklıkla tekrar ettiği(frekansı) bulunmuştur. Böylece, nitel veriler nicel hale dönüştürülmüştür. Araştırmada, öğrencilerin çoğu Çanakkale cephesinin tarihini ve hangi savaş grubunda yer aldığını doğru bildiği, Çanakkale Cephesi'nin önemine ilişkin farklı görüşler olduğu, Çanakkale Cephesi ile ilgili bilgileri ders kitapları, ders öğretmeni ve filmlerden öğrendikleri sonuçlarına ulaőtılmıőtır.

Anahtar kelimeler: Çanakkale cephesi, bilgi düzeyi, İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük

Abstract

The purpose of this study is to determine the knowledge levels of the 8th grade students about the Gallipoli front. It was carried out in a qualitative model there search case study model. 39 eighth grade students from a secondary school in the province of Erzurum participated in this search. The data of the study were collected by semi-structured interview form. the analysis of the data was done by means of descriptive analysis. How often each finding was repeated (frequency) wasfound. Thus, the qualitative data is converted into quantitative. The survey found that most of the students had different views on them portance of the Gallipoli front, where the majority knew about the history of the dardanelles gallipoli and on which battle group, and most of the information about the Gallipoli front was reached as the result of learning from textbooks, lessons and films.

Key words: Gallipoli front, knowledge level, History of Revolution and Kemalism

¹ Öğretmen, Milli Eğitim Bakanlığı, e-r-z-u-r-u-m-25@hotmail.com, ORCID: <http://orcid.org/0000-0003-1828-0461>

GİRİŞ

Tarih ayrı bir ders olarak ya da farklı isimlerle okutulan derslerin kapsamında olsun, günümüzde ülkelerin okul ders çizelgeleri içerisinde önemli bir ağırlığa sahiptir. Kuşkusuz ki bu durum tarihin ülkelerin mili birlik ve beraberliğin oluşmasında tarihe yön vermiş savaşları ele alması açısından önemlidir. Bu savaşlardan biri de gerek yaşanan çarpışmaların şiddeti, gerekse dünya tarihinin seyri üzerinde yol açtığı etkiler bakımından büyük bir tarihin göstergesi olan ve tarihe yön veren (Armağanoğlu, 1987; Davison, 2017; Erickson, 2010) ve Birinci Dünya Savaşı'na etki etmiş olan Çanakkale cephesidir.

Çanakkale Cephesi, Boğazlar ve İstanbul'u ele geçirerek Osmanlı Devleti'ni savaş dışı bırakmak, müttefikleri Rusya'ya Çanakkale boğazı ve Karadeniz üzerinden tedarik güzergâhı açarak silah ve malzeme sevk etmek amacıyla İngiliz ve Fransız ortaklığıyla açılmış bir cephe (Sullivan, 2003; Turan, 2015). Çanakkale'de, Osmanlı ordusu ile müttefik İngiliz ve Fransız ordu ve donanmasının yapmış olduğu savaşlar; 19 Şubat-18 Mart 1915 tarihleri arasında yapılan deniz savaşları ile 25 Nisan 1915-9 Ocak 1916 tarihleri arasında yapılan kara savaşları olmak üzere iki safhada meydana gelmiştir. Boğazdan geçmeyi başaramayan İtilaf Devletleri, karaya asker çıkarmışlardır. Gelibolu yarımadasında Anafartalar, Conkbayır, Arıburnu gibi bölgelerde yapılan mücadelelerde Türk ordusu, Çanakkale'nin geçilmesi durumunda bütün yurdu kaybedebileceğinin bilincinde olarak mücadele etmiş ve büyük bir zafer kazanarak İngiliz ve Fransız ortaklığını Çanakkale Savaşlarıyla kesin bir yenilgiyle uğratmış ve hayal ettikleri hedeflere ulaştırmamıştır (Karal, 1996; Şahin, 2012). Sonuçları itibarıyla Çanakkale Cephesi, savaşın iki yıla yakın uzamasına, binlerce sivilin ve askerinin kaybedilmesine, Rusya'da Bolşevik İhtilali'nin çıkmasına ve Türk halkı üzerinde sağlık, ekonomik ve eğitim faaliyetleri üzerinde pek çok gelişmelerin yaşanmasına sebep olmuştur (Erdemir, 2008; Mert, 2002; Kurşun, 1993). Bunun özünde, dünyanın güneş batmayan sömürge imparatorluğu olan İngiltere politikasının meseleyi hafife alır tarzda "inat" ve "gurur" tabanında 'Türk'e ders verme' düşüncesi ağır basmıştır (Esenkaya, 2013). Türk Milletinin kahramanlık destanı yazdığı bu var olma yok olma mücadelesine son yıllarda gerek dünyada, gerekse Türkiye'de duyulan ilgi her geçen gün artmaktadır. Bundan dolayı bu kahramanlık destanı genellikle inkılâp tarihi ders kitaplarında yerini almıştır.

Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihi ile Sosyal Bilgiler, yetişen kuşaklara çağdaş toplum koşullarını, demokrasi ilke ve ülkelerini, Türkiye'nin karmaşık uluslararası ilişkiler içinde karşısına çıkan sorunları çözmede ne gibi güçlüklerle karşılaştığını, milletimizin Birinci Dünya Savaşı ve Milli Mücadele sonucu yaşadığı hayati zorlukların ve günümüzde genç nesillere "Atatürkçülük" kavramının aktarılması adına önemli bir derstir (Çecen, 2017; Akbaba, 2008; Tangülü v.d., 2014). Bu doğrultuda 2005-2006 öğretim yılından eğitim sisteminde yapılandırmacı anlayışa geçilmesi üzerine hazırlanan Sosyal Bilgiler 4 - 7 ile T.C. İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük derslerinin öğretim programlarında ve Sosyal Bilgiler 4 - 7 ile T.C. İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük ders kitaplarında Çanakkale Savaşlarına yer verildiği görülmektedir. 7. sınıf Sosyal Bilgiler Ülkeler Arası Köprüler ve İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük dersi Bir Kahraman Doğuyor ve Milli Uyanış: Ülkemizin İşgaline Tepkiler ünitelerinde Birinci Dünya Savaşı içerisinde yer alan Çanakkale Savaşları konusu, yeni devleti, yeni düzeni korumak, geliştirmek, sürekli kılmak, yeni devletin nasıl kurulduğunu öğretmektir (Turan, 2015; Utkan, 1988; Zeyrek, 2007). İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük dersinde Birinci Dünya Savaşı ile ilgili konuda Osmanlı Devleti'nin savaştığı cephe anlatılırken öğretim programındaki "programdaki değerler bir örnek olaydan ya da öyküden hareketle değerleri açıklama, ahlaki muhakeme ve değer analizi şeklinde verilmelidir" açıklamasına uygun olarak öğrencilere bu cephelerin en önemlisinin Milli Kurtuluş savaşımızın ruhunu ortaya çıkaran Çanakkale Cephesi olduğu üzerinde durulmuştur (Akbaba ve diğerleri, 2014; Ata, 2001; Turan, 2015).

Derslerde bu savaşın öğretilmesi öğrencilere tarih bilgisi kazandırarak geçmişte hangi zorlu süreçleri yaşayarak ve hangi bedellerin ödenerek bu günlere geldiğini göstermek ve savaşların yarattığı yıkım ve dramları gözler önüne sererek onlarda barışın önemi ve gerekliliği yönünde fikirler oluşturma noktasında yararlar sağlayabilir. Bu bağlamda öğrencilerin Çanakkale Cephesi ile ilgili ne bildikleri önem arz etmektedir. Buna paralel olarak araştırmanın problem cümlesi, sekizinci sınıf öğrencilerin Çanakkale Cephesine ilişkin bilgi düzeyi nedir? Araştırmanın amacı ise 8. Sınıf İnkılâp Tarihi ders kitaplarında yer alan Çanakkale Cephesine ilişkin öğrenci bilgi düzeylerini belirlemektir.

Ülkemizde İnkılâp tarihi ve Atatürkçülük ders kitaplarında geçen Çanakkale cephesine yönelik çalışmalarının sınırlı olduğu görülmektedir. Bununla birlikte literatür incelendiğinde, sayıca az da olsa yapılan çalışmalar ise; Yazıcı (2013) yılında Çanakkale Savaşının ders kitaplarında hangi kazanım ve kapsamla ele alındığı çalışmada; Çanakkale Savaşı'nın Türk ve dünya tarihi açısından önemi dikkate alındığında, mevcut müfredat programları ve ders kitaplarında hak ettiği ölçüde yer bulduğunu söylemenin zor olduğu, konu dolaylı olarak, I. Dünya Savaşı içinde Osmanlı Devleti'nin mücadele ettiği cephele içinde (10.sınıf tarih dersi) ve Mustafa Kemal'in hayatı ve askeri başarısı (11.sınıf T.C. İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük dersi) çerçevesinde sınırlı düzeyde anlatıldığı sonucuna ulaşmıştır. Çelik ve Çakmak (2016) ortaokul 5. sınıf öğrencilerinin Çanakkale Zaferi'nin 100. yılında hislerini açıkladıkları kompozisyonlarda öne çıkarttıkları/sezdirdikleri değer unsurlarının belirlenmesi amaçlandığı çalışmada, öğrenci kompozisyonlarının Sosyal bilgiler öğretim programında kazandırılması istenilen birtakım değerlerle örtüştüğü sonucuna ulaşmıştır. Turan (2015) Türkiye'de 1985-2015 yılları arasında ders kitaplarında Çanakkale Savaşlarının ele alınış şekli ve bunun zaman içerisinde uğradığı değişimi ortaya koymayı ve değerlendirmeyi amaçlandığı çalışmada; 1985-2004 yılları arasında uygulanan davranışçı yaklaşıma göre hazırlanan öğretim programları ve ders kitaplarında Çanakkale Savaşlarının sadece askeri-siyasi boyutuyla ele alındığı ve ağırlıklı olarak Mustafa Kemal'in Çanakkale Savaşlarının seyri üzerindeki etkisi üzerinde durulduğu, 2005-2006 öğretim yılından itibaren yapılandırmacı yaklaşıma göre hazırlanan ilköğretim Sosyal Bilgiler ve T.C. İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük dersleri öğretim programları ve ders kitaplarında ise savaşın askeri-siyasi boyutu ve Mustafa Kemal'in başarılarına verilen önem sürdürülmekle beraber, savaşın sosyal boyutu ve dramatik sonuçlarına da dikkat çekildiği ve bu dönemde okutulan ders kitaplarında nispeten daha dinsel içerikli bir söylem kullanıldığı sonucuna ulaşılmıştır. Akıncı (2016) 100. Yılında Çanakkale Zaferi"ni, temsili resimlerle anlatarak burada yaşanan mücadeleye ışık tutmak ve temsili resimleri, öğrencilerin tarihsel düşünme becerilerini geliştirebilecek yönde etkili kılmayı amaçladı çalışmada; Çanakkale Savaşları'nın temsili resimlerle anlatımı, öğrencilerin tarihsel düşünme becerilerinin geliştirilmesinde ve derse olan ilgi ve tutumlarının geliştirilmesinde etkili olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Ata (2001) yılında yaptığı çalışmasında; Çanakkale savaşlarını, konuya ilişkin sanat ürünlerinden yola çıkarak, nasıl öğretebileceğimiz? sorusu ele alınmıştır. Çalışmada; Çanakkale Savaşları, tarih programlarında önemli bir yere sahip olduğu, Çanakkale Savaşlarına ilişkin pek çok görsel malzeme bulunduğu, Çanakkale Savaşları; şiirler, fotoğraflar ve temsili resimler, filmler, web siteleri, müze ve tarihi yerlere geziler ile etkili bir şekilde öğretilebileceği sonucuna ulaşılmıştır. Gençoğlu (2015) yılında yaptığı çalışmada, Türkiye'de ulusal kimliğin inşasında ve sürdürülmesinde kolektif belleğin rolünün resmi tarih yazımı göz önünde bulundurularak incelenmesinin amaçlamıştır. Türkiye'de örgün eğitim kurumlarında okutulan kitaplarda Çanakkale savaşı anlatıları ele alınmış ve Çanakkale Savaşı'nın resmi tarih yazımı içerisindeki konumlanışından hareket ederek Türk ulusal kimliğinin inşası ve yeniden üretilmesinde bir dinamik anlatı olarak savaşın kurucu bir rol üstlendiği sonucuna ulaşmıştır. Yapıcı (2008) yılında yaptığı çalışmada, multimedya olarak adlandırılan bazı materyallerin tarih derslerinde kullanılmasıyla, dersin amacına uygun olarak öğrencilerde tarih bilincinin oluşturulması noktasında daha etkili ve kalıcı bir eğitim ve öğretim ortamının oluşturulacağı düşüncesini ortaya koymayı amaçlamıştır. Çoklu ortam aktiviteleri yardımıyla "Çanakkale Zaferi" konusunun öğretimi, öğrencilere yeni edindikleri bilgiyi genişletmenin yanı sıra onların konuyla ilgili düşüncelerini ve hislerini açıklamaları için birçok fırsat sağladığı, bu aktiviteler sayesinde öğrenciler, sadece yazma konusunda değil, fikirlerini açıklamada ihtiyaç duydukları kelimeleri kullanma olanağına da sahip oldukları için sınıfta konuşma hususunda teşvik edilmiş olacağı, aynı zamanda destekleyici aktivite olarak adlandırabileceğimiz Video-CD aracılığıyla konuyla ilgili belgesel filmler izlemek, öğrencilere okudukları metinde karşılaştıkları soyut fikir ve kavramların somutlaştığını görme fırsatını verdiğinden öğrenmeyi kolaylaştıracağı, öğrencilerin edindikleri sözcüklerle metnin bünyesinde bulunan önemli meselelerle ilgili olarak, konuyu daha iyi kavrayacağı ve öğrencilerin sınıf arkadaşlarıyla bilgilerini paylaşmaktan ve metinden yararlanarak kelime uygulama fırsatına sahip olmaktan büyük zevk duyacağı sonucuna ulaşmıştır. Zeyrek (2007) yılında yaptığı çalışmada, Birinci Dünya Savaşı'nda, Osmanlı'nın son yıllarında ve Türkiye Cumhuriyeti'nin kuruluşunda önemli yer tutan, o yılları ve hâlâ günümüzü etkileyen bir savaşın müfredat programlarında ve derslerde konu olarak nasıl ele alındığı ortaya koymayı amaçlamıştır. Ders kitaplarındaki Çanakkale Cephesi konusunun Osmanlı'nın öteki cepheleriyle karşılaştırıldığında, konu olarak genelde Kafkas Cephesi'nden sonra ele alındığı, fakat en çok bu cepheye yer ayrıldığı, Çanakkale Savaşları bazı kitaplarda doğrudan işlemeyip, "Atatürk'ün Yaşamında" ve okuma parçalarında yer vermeleri açısından eleştirilecek yanı çok olduğu, ders

kitaplarına savaşa katılan insan, silah, araç ve gereç yönünden bakıldığında, tümünde sayısal verilerin olmadığı ve bu konuda çok genel olarak sayısal bilgiler verildiği, okuma parçalarının öğrencilerin ilgisini çekme, günlük (kronoloji) yapıtların, soru sorma ve kaynakça açısından ders kitaplarının yetersiz olduğu sonucuna ulaşmıştır.

Yukarıda verilen çalışmalar değerlendirildiğinde, Çanakkale cephesi ile ilgi olarak konunun ders kitaplarında nasıl yer aldığı ve konunun öğretiminde kullanılan materyaller üzerine yoğunlaşıldığı görülmektedir. 8. Sınıf Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük ders kitaplarında yer alan Çanakkale Cephesine ilişkin öğrenci bilgi düzeylerine dönük çalışmaların sayısında bir sınırlılık olduğu dikkati çekmektedir. Araştırma, derslerde bu savaşın öğretilmesi öğrencilere tarih bilgisi kazandırarak geçmişte hangi zorlu süreçleri yaşayarak ve hangi bedellerin ödenerek bu günlere geldiğini göstermek ve savaşların yarattığı yıkım ve dramları gözler önüne sererek onlarda barışın önemi ve gerekliliği yönünde fikirler oluşturma noktasında yararlar sağlayabilir. Bu bağlamda öğrencilerin Çanakkale Cephesi ile ilgili ne bildikleri önem arz etmektedir. Buna paralel olarak araştırmanın problem cümlesi, sekizinci sınıf öğrencilerin Çanakkale Cephesine ilişkin bilgi düzeyi nasıldır? Araştırmanın amacı ise 8. Sınıf İnkılâp Tarihi ders kitaplarında yer alan Çanakkale Cephesine ilişkin öğrenci bilgi düzeylerini belirlemektir. Araştırma güncel veriler sunması nedeniyle gelecek araştırmalara konu belirleme açısından da esin kaynağı olabilir.

YÖNTEM

Araştırma Modeli

Bu araştırma, 8.sınıf öğrencilerinin Çanakkale cephesine ilişkin bilgi düzeyini belirlemeye yönelik nitel bir çalışmadır. Nitel araştırma; gözlem, görüşme ve doküman analizi gibi nitel veri toplama yöntemlerinin kullanıldığı, algıların ve olayların doğal ortamda gerçekçi ve bütüncül bir biçimde ortaya konmasına yönelik nitel bir sürecin izlendiği araştırmadır (Yıldırım ve Şimşek, 2006). Bu bağlamda araştırma durum saptamaya yönelik bir çalışma olup, nitel araştırma tekniklerinden durum çalışması temel alınarak desenlenmiştir. Durum çalışması; özellikle değerlendirme süreçleri gibi birçok alanda kullanılan, araştırmacının bir durum, sıklıkla da bir programı, olayı, eylemi, süreci ya da bir veya daha fazla bireyi derinlemesine analiz ettiği bir araştırma desendir. Durumlar zaman ve eylemlerle sınırlı olup, araştırmacılar uzun bir zaman süresince çeşitli veri toplama yöntemleri kullanarak detaylı bilgi toplarlar (Creswell, 2017). Durum çalışması, durumları kendi gerçek yaşam çerçevesi içinde inceleyen, birden fazla veri kaynağının mevcut olduğu durumlarda kullanılan ve bütüncül bir yorum ile çalışmanın sunumunu sağlayan bir araştırma yöntemidir (Merriam, 2013). Bu bağlamda araştırma, 8. Sınıf öğrencilerinin Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi Ve Atatürkçülük ders kitaplarında yer alan Çanakkale Cephesine ilişkin bilgi düzeylerini detaylı bir şekilde incelemek için durum çalışması ile yürütülmüştür.

Çalışma Grubu

Araştırma Erzurum ili sınırları içerisinde bulunan bir ortaokulda yapılmıştır. Araştırmaya, kolay ulaşılabilir durum örnekleme/uygun örnekleme yoluyla seçilen 39 sekizinci sınıf öğrencisi katılmıştır. Sosyal bilimlerde en yaygın kullanılan örnekleme türlerinden biri uygun örneklemedir. Uygun örneklemede, araştırmacılar katılımcıları ulaşması kolay, araştırma için uygun ve gönüllü bireylerden seçmektedir (Gravetter ve Forzano, 2012). Uygun örnekleme yönteminde araştırmacı yakın olan ve erişilmesi kolay olan bir durumu seçer. Bu örnekleme yöntemi araştırmaya hız ve pratiklik kazandırır (Yıldırım ve Şimşek, 2006). Bu nedenle araştırmaya hız ve pratiklik kazandırmak için araştırmacı tarafından erişilmesi kolay olan örneklem seçilmiştir.

Veri Toplama Araçları ve Süreci

Araştırmada veriler, 2017-2018 eğitim-öğretim yılı I. Yarıyılı Aralık ayında, sekizinci sınıf İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük ders kitaplarında yer alan Çanakkale Cephesi'ne ilişkin öğrenci bilgilerini belirlemek amacıyla açık ve kapalı uçlu sorulardan oluşan yarı yapılandırılmış görüşme formu ile toplanmıştır. Verilerin toplanması için, araştırmanın amaçları doğrultusunda dört açık uçlu ve bir kapalı uçlu soru yazılı olarak öğrencilere yöneltilmiştir. Bu sorular hazırlanırken öğrencilerin belirttiği ana noktalardan ve ilgili alanyazından hareketle, beş açık uçlu sorudan oluşan bir görüşme formu oluşturulmuştur. Bu veri toplama aracının geçerliği için Türkiye'deki bir üniversiteden Sosyal Bilgiler ve Eğitim Bilimleri alanında iki farklı uzman görüşü ve bir Türkçe öğretmenin görüşleri alınarak hazırlanan soruların

amacı ölçtüğü yönünde olumlu görüşler alınmış ve üç sosyal bilgiler öğretmeni ile de pilot görüşme gerçekleştirilerek soruların anlaşılabilirliği kontrol edilmiştir.

Görüşme, çalışmayı olumsuz etkilemeyecek sessiz bir sınıf ortamında gerçekleştirilmiştir. Çalışma iki ayrı sınıfa 35'er dakikadan toplamda 70 dakika sürmüştür. Veri toplama sürecinde gerekli resmi izinler alınmış ve katılımcılara araştırma konusu hakkında bilgi verilmiştir. Görüşme yapılmadan önce katılımcılara kişisel bilgilerinin saklı tutulacağı ve katılımcılar için ayrı ayrı rumuz (takma ad) kullanılacağı belirtilmiştir. Böylece katılımcıların rahat, samimi ve doğru bir şekilde sorulara yanıt vermelerine olanak sağlanmaya çalışılmıştır.

Verilerin Analizi

Verilerin analizinde durum çalışmalarında sıkça kullanılan betimsel analiz yöntemlerinden faydalanılmıştır. Betimsel analiz, çeşitli veri toplama teknikleri ile elde edilmiş verilerin daha önceden belirlenmiş temalara göre özetlenmesi ve yorumlanmasını içeren bir nitel veri analiz türüdür. Bu analiz türünde araştırmacı görüştüğü ya da gözlemiş olduğu bireylerin görüşlerini çarpıcı bir biçimde yansıtılabilmek amacıyla doğrudan alıntılara sık sık yer verebilmektedir. Bu analiz türünde temel amaç elde edilmiş olan bulguların okuyucuya özetlenmiş ve yorumlanmış bir biçimde sunulmasıdır (Yıldırım ve Şimşek, 2003). Nitel verilerin çözümlenmesi betimsel analizlere (doğrudan alıntılara) uygun olarak yapılmıştır. Her bir bulgu hangi sıklıkla tekrar ettiği (frekansı) bulunmuştur. Böylece, nitel veriler nicel hale dönüştürülmüştür. Burada temel amaç; güvenilirliği arttırmak, yanlılığı azaltmak ve kategoriler arasında karşılaştırmalar yapmaktır (Yıldırım ve Şimşek, 2003). Verilerin analizinde, toplamda ne kadar görüş ifade edildiğinin görülmesi açısından toplam frekanslar verilmiştir. Öğrencilerin her bir soruya verdiği cevaplar ortak kavramlar altında kodlanarak tekrarlanma sıklıklarına göre kendilerine yönlendirilen sorular kategorileştirilerek tablolar halinde sunulmuştur. Araştırmanın gizliliğini ve güvenilirliğini korumak adına, öğrenciler (Ö1, Ö2,.. vb.) kodlanmıştır.

BULGULAR

Bu bölümde, araştırma sonucu elde edilen verilerin doğrultusunda 8. Sınıf İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük ders kitaplarında yer alan Çanakkale Cephesi'ne ilişkin öğrenci bilgi düzeyini belirlemeye yönelik bulguları ortaya koymak adına öğrenci görüşlerini içeren biri kapalı uçlu, dördü açık uçlu soru olmak üzere toplam 5 tane soru incelenerek aşağıdaki bulgulara ulaşılmıştır.

Tablo 1. "Çanakkale Cephesi Hangi Savaş Grubunda Yer Alır?" Kapalı Uçlu Sorusuna İlişkin Öğrenci Cevapları

Savaşlar	f
Balkan Savaşları	5
Kurtuluş Savaşı	13
I. Dünya Savaşı	21
II. Dünya Savaşı	0
Trablusgarb Savaşı	0

Tablo 1'deki "Çanakkale cephesi hangi savaş grubunda yer alır?" kapalı uçlu sorusuna ilişkin öğrenci cevapları: Balkan Savaşları grubunda yer alır cevabını veren öğrenci sayısı 5, Kurtuluş Savaşı grubunda yer alır cevabını veren öğrenci sayısı 13, I. Dünya Savaşı grubunda yer alır cevabını veren öğrenci sayısı 2'dir. II. Dünya Savaşı ve Trablusgarb Savaşı grubunda yer alır cevabını hiçbir öğrenci vermemiştir.

Tabloya göre; öğrenciler Çanakkale cephesinin hangi savaş grubunda yer aldığı ile ilgili farklı cevaplar verse de öğrencilerin çoğu cephenin hangi savaş grubunda yer aldığını doğru bilmıştır.

Tablo 2. “Çanakkale Zaferi Hangi Tarihte Gerçekleşmiştir? (Gün, Ay, Yıl Olarak Yazınız)” Sorusuna İlişkin Öğrenci Cevapları

Cevaplar	f
18 Mart 1915	21
18 Mart 1918	5
18 Mart	7
1915	3
19 Mayıs 1919	1
20 Ocak 1920	1
Boş	1

Tablo 2’deki “Çanakkale zaferi hangi tarihte gerçekleşmiştir? (Gün, ay, yıl olarak yazınız)” açık uçlu sorusuna ilişkin öğrenci cevapları: 21 öğrenci 18 Mart 1915, 5 öğrenci 18 Mart 1918, 7 öğrenci 18 Mart, 3 öğrenci 1915, 1 öğrenci 19 Mayıs 1919 ve 1 öğrenci ise 20 Ocak 1920 cevabını vermiştir. 1 öğrenci ise soruya cevap vermeyerek boş bırakmıştır. Tabloya göre; öğrenciler Çanakkale cephesinin tarihi ile ilgili farklı cevaplar verse de öğrencilerin çoğu Çanakkale cephesinin tarihini doğru bilmıştır.

Tablo 3. “Çanakkale Cephesi’nin Önemi Nedir?” Sorusuna İlişkin Öğrenci Cevapları

Cevaplar	f
Çok fazla Şehit Verildi	21
Düşman Yurttan Atıldı	12
Çarlık Rusya Yıkıldı	3
Boğazlar Kurtarıldı	4
Osmanlı Devleti Kurtuldu	3
Birinci Dünya Savaşı Uzadı	10
Türk Birlik Ve Beraberliği Güçlendi	3
Türkiye bağımsız oldu	1

Tablo 3’teki “Çanakkale cephesinin önemi nedir?” açık uçlu sorusuna ilişkin öğrenci cevapları: 21 öğrenci çok fazla şehit verildi, 12 öğrenci düşman yurttan atıldı, 3 öğrenci Çarlık Rusya yıkıldı, 4 öğrenci boğazlar kurtarıldı, 3 öğrenci Osmanlı Devleti kurtuldu, 10 öğrenci Birinci Dünya Savaşı uzadı, 3 öğrenci Türk birlik ve beraberliği güçlendi ve 1 öğrenci ise Türkiye bağımsız oldu cevabını vermiştir. Tabloya göre; öğrenciler Çanakkale cephesinin önemi ile ilgili farklı cevaplar verse de öğrencilerin çoğu Çanakkale cephesinin önemini “Çok fazla şehit verildi.” olarak belirtmiştir.

“Çanakkale cephesinin önemi nedir?” sorusuna ilişkin öğrenci cevaplarına örnekler:

“Vatanımı seven insanlar Çanakkale’ye akın etti. Binlerce şehit verilerek Türkiye’nin bağımsızlığı kazanıldı...” (Ö21).

"Türkiye için önemli bir yer olan boğazlar kurtarıldı. Bunda dolayı Atatürk'e Başkent Muhafızı unvanı verildi..."(Ö15).

"Osmanlı Devleti savaşa girdi. Çok cephe açıldı. Çanakkale cephesi de bunlardan bir tanesi. Bunun için Birinci Dünya Savaşı uzadı..." Ö14.

"Çanakkale Cephesi Türkler'in birlik ve beraberliğini güçlendirmiştir. Dünya'ya hiçbir Türk'ün yenilmeyeceğini göstermiştir..."(Ö2).

"Askerimiz bu cephede zor şartlar altında savarak çok sayıda şehit düşmüştür. Kimisi az kimisi tek düşmanın üstüne süngü çekmiştir. İtilaf devletleri boğaza dayandığında kaçmak yerine savaşmışlar. Bundan dolayı bu cephede yarım milyondan fazla asker şehit olmuştur..." (Ö10).

Tablo 4. "Çanakkale Cephesi İle İlgili Neler Biliyorsunuz?" Sorusuna İlişkin Öğrenci Cevapları

Cevaplar	f
Çok fazla şehit verilen cephedir.	28
Birinci Dünya Savaşı uzadı.	15
Kara ve deniz olarak iki şekilde yapılan cephedir.	9
Mustafa Kemal Atatürk'ün askeri başarısının ön plana çıktığı cephedir.	14
İtilaf devletlerinin Rusya'ya yardım götürmek için açtığı cephedir.	15
Birinci Dünya Savaşı'nda yapılan cephedir.	8
Kurtuluş Savaşı'nda yapılan cephedir.	5
Seyit Onbaşı'nın kahramanlık gösterdiği ve şehit düştüğü cephedir.	3
Boş	1

Tablo 4'teki "Çanakkale cephesi ile ilgili neler biliyorsunuz?" açık uçlu sorusuna ilişkin öğrenci cevapları: 28 öğrenci çok fazla şehit veren cephedir, 15 öğrenci Birinci Dünya Savaşı'nın uzadığı cephedir, 9 öğrenci kara ve deniz olarak iki şekilde yapılan cephedir, 14 öğrenci Mustafa Kemal Atatürk'ün askeri başarısının ön plana çıktığı cephedir, 15 öğrenci itilaf devletlerinin Rusya'ya yardım götürmek için açtığı cephedir, 8 öğrenci Birinci Dünya Savaşı'nda yapılan cephedir, 5 öğrenci Kurtuluş Savaşı'nda yapılan cephedir ve 3 öğrenci ise Seyit Onbaşı'nın kahramanlık gösterdiği ve şehit düştüğü cephedir cevabını vermiştir. 1 öğrenci ise soruya cevap vermeyerek boş bırakmıştır.

"Çanakkale cephesi ile ilgili neler biliyorsunuz?" sorusuna ilişkin öğrenci cevaplarına örnekler:

"Bunla ilgili film izlemiştim. Sosyal Bilgiler Öğretmenim anlattı. Seyit onbaşı gibi büyük insan bu savaşta kahramanca savaşmıştır. Sonunda şehit düşmüştür..."(Ö15).

"İtilaf devletleri boğazları ele geçirip Rusya'ya yardım etmek istediler fakat başarılı olamadılar. Rusya'da ihtilal olmuş. Hatta sosyal bilgiler öğretmenimin de köyünde bu ihtilalden kaçıp gelenler varmış..." (Ö26).

"Birinci Dünya Savaşı sırasında gerçekleşmiş. Savaş iki yıl uzamıştır. Çok fazla şehit ve gazi olunmuştur..." (Ö17).

"Savaş hem denizde hem de karada meydana gelmiştir. Denizden Türk askerini yenemeyen İtilaf devletleri karaya yönelmiştir. Fakat karada da başarılı olamamıştır..." (Ö32).

"Atatürk'ün askeri başarısından milletin haberi olmuştur. Böylece Atatürk albaylığa yükselmiştir..." (Ö29).

“Kurtuluş savaşı sırasında yapılmıştır. Mustafa Kemal’in iyi bir lider olduğu görülmüş. Yunanlılar İzmir’e dökülmüş. Türkiye bağımsızlığını kazanmıştır...” (Ö30).

Tabloya göre; öğrenciler Çanakkale cephesi ile ilgili farklı bilgilere sahip olduğunu belirtse de öğrencilerin çoğu Çanakkale cephesini “Çok fazla şehit verilen cephe.” olarak belirtmiştir.

Tablo 5. “Çanakkale Cephesi İle İlgili Bu Bilgilerinizin Kaynakları Nelerdir?” Sorusuna İlişkin Öğrenci Cevapları

Cevaplar	f
Ders kitabı	25
Konu ile ilgili kitap	10
Ders öğretmeni	26
Film	23
Belgesel	8
İnternet	9
Sınava hazırlık kitapları	12

Tablo 5’teki “Çanakkale cephesi ile ilgili bu bilgilerinizin kaynakları nelerdir?” açık uçlu sorusuna ilişkin öğrenci cevapları: 25 öğrenci ders kitabı, 10 öğrenci konu ile ilgili kitap, 26 öğrenci ders öğretmeni, 23 öğrenci film, 8 öğrenci belgesel, 9 öğrenci internet ve 12 öğrenci ise sınava hazırlık kitapları cevabını vermiştir.

“Çanakkale cephesi ile ilgili bu bilgilerinizin kaynakları nelerdir?” sorusuna ilişkin öğrenci cevaplarına örnekler:

“Vehbi Vakkasoğlu’nun Bir Destandır Çanakkale kitabını okudum ve Çanakkale ilgili şeyler öğrendim...” (Ö39)

“7 ve 8. Sınıfta görmüştüm. Öğretmenimiz bize anlatmıştı. Hatta önümüzdeki yıl İnkılâp tarihi dersinde daha ayrıntılı işleyeceğimizi söyledi...” (Ö24).

“Seddülbahir 32 Saat filmini izledim ve çok etkilendim. Çanakkale cephesi ile ilgi çok şey öğrendim...” (Ö27).

“TRT’de Çanakkale cephesi ile ilgili program vardı. Babam izliyordu ben de izledim ve öğrendim...” (Ö7).

“Çanakkale zaferinin yıl dönümünde televizyonda belgesel yayınlamışlardı. Çok güzeldi ben de onu izledim. Çanakkale ile ilgili bazı fikirler kafama yerleşti...” (Ö17).

“Tarihe ilgim olduğu için internetten tarihle ilgi yazılar ve videolara bakıyorum. Buradan Çanakkale cephesi ile ilgili bazı dikkatimi çeken hikâyeler okuyorum...” (Ö18).

Tabloya göre; öğrenciler Çanakkale cephesi ile ilgili bilgileri farklı kaynaklardan öğrendiğini belirtse de öğrencilerin çoğu Çanakkale cephesini ders kitaplarından, ders hocasından ve filmlerden öğrendiğini belirtmiştir.

TARTIŞMA VE SONUÇ

Toplumsal hafızanın oluşmasında, kültürel kimliğin inşasında ve kuşaklar arası bilginin aktarılmasında tarih eğitiminin önemli bir yeri vardır. Sosyal yapının hızla değiştiği günümüzde tarih bilincinin sağlanmasında, tarih eğitiminin rolü giderek kritik bir önem kazanmaktadır. Osmanlı’dan Türkiye

Cumhuriyeti'ne uzanan tarihsel süreçte kritik bir dönüm noktası olan Çanakkale Cephesi'ni öğrencinin bilmesi önemlidir. Bu doğrultuda Çanakkale Cephesi'nin yeni kuşaklara doğru ve etkili bir biçimde öğretilmesi çok önemlidir. Bu çalışmada bahsedilen duruma katkı sağlayacak niteliktedir. 8.sınıf öğrencilerinin Çanakkale Cephesine ilişkin bilgi düzeylerini belirlemek amacı ile geliştirilen bu çalışmada aşağıdaki sonuçlara ulaşılmıştır:

Araştırmaya katılan öğrencilerin çoğu Çanakkale Cephesi'ni Birinci Dünya Savaşı grubunda yer alan bir cephe olarak belirtmiştir. Keleş ve diğerleri (2013) göre, günümüzde Çanakkale Savaşları ile ilgili hem akademik anlamda çalışmalar devam etmekte hem de film ve belgeseller yapılmaktadır. "On Sekiz Mart Çanakkale Deniz Zaferi" tüm Türkiye'de anılmaktadır. Çanakkale Savaşı ile ilgili başta Mehmet Akif'in "Çanakkale Şehitlerine" olmak üzere pek çok değerli edebi eser bulunmaktadır. Ayrıca Atatürk'ün bu savaşta tüm dünyaca tanınmış olması Türk halkında bu savaşa verilen önemi de arttırmıştır. Bu durumun öğrencilerin Çanakkale ile ilgili duygu ve bilgilerini sürekli taze tuttuğu sonucuna varmıştır. Çanakkale cephesi ile ilgili bilgilerin öğrenciler tarafından sürekli taze tutulması çalışmadaki Çanakkale cephesinin Birinci Dünya savaşı grubunda yer aldığını bilmeleri açısından paralellik göstermektedir. Araştırmaya katılan öğrencilerin çoğu Çanakkale cephesinin tarihini gün, ay ve yıl olarak doğru söylemiştir. Bunda, öğrencinin Çanakkale cephesi ile ilgili konuyu inkılâp tarihi dersinde görmesi etkili olabilir. Pala (2015) göre, yakın tarih olayların tarihlerini (Birinci Dünya Savaşı, Mondros Ateşkes Antlaşması, Sevr Antlaşması gibi) öğrenci bilme düzeyi daha iyidir. Bunda, bu tarihi olayların sosyal bilgiler ders kitaplarında neredeyse her kademe bahsedilmesi etkili olabilir şeklinde ifade etmektedir. Öğrencinin yakın tarih olaylarını da iyi bilmesi çalışmadaki Çanakkale cephesi tarihine verilen cevapların çoğunun doğru olması açısından paralellik göstermektedir.

Araştırmaya katılan öğrencilerin çoğu Çanakkale cephesinin önemine ve bu cephe ile ilgili olarak neler bildiklerine ilişkin "Bu cephede çok fazla şehit verildi." cevabını vermiştir. Çelik ve Çakmak (2016) 'ya göre, Çanakkale ile ilgili öğrenci kompozisyonlarında en çok "vatanseverlik" değerini işaret eden söylemlerin olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Öğrenciler; "Çanakkale Zaferi'nde bu vatan, al bayrağımız ve bizim için bir sürü yiğitler ve erler can yitirdi." ifadelerinde bulunmuşlardır. Bu bağlamda öğrenci kompozisyonlarında en fazla öne çıkan söylemin "Çanakkale cephesinde bir sürü yiğit ve erler can yitirdi." ifadesi çalışmada Çanakkale cephesinin önemine ilişkin öğrencilerin ifade ettiği "Çanakkale cephesinde çok fazla şehit verildi." ifadesi ile paralellik göstermektedir.

Araştırmaya katılan öğrencilerin çoğu Çanakkale ile ilgili bilgileri; ders öğretmeninden, ders kitaplarından ve filmlerden öğrendiğini ifade etmiştir. Filmler; bilişsel, duyuşsal ve psikomotor niteliklerin öğrencilere kazandırılmasını (Demircioğlu, 2007) kolaylaştıran materyallerin başında gelmektedir. Öztaş (2008)'e göre, öğrencilerin tarihle ilgili bilgileri tarihi filmler kullanılarak öğretilmektedir. Tarih öğretiminde film kullanılması etkili bir öğrenme gerçekleşmesine ve öğrenci başarısına katkıda bulunmaktadır. Tarih öğretiminde filmlerin kullanılması çalışmada Çanakkale cephesi ile ilgili bilgilere öğrencilerin filmlerden ulaşması açısından paralellik göstermektedir. Marcus ve diğerleri (2018)'e göre, sosyal bilgiler dersinde, filmler ile tarih öğretimi öğrencilerde yeni, çekici ve net bir bakış açısı sağlar. Bu araştırmanın sonucu Metzger (2010) yılında yapılan araştırmanın sonucunu desteklemektedir. Bulutlu (2008)' e göre, ders kitapları, en kolay ulaşılabilen, en işlevsel ve en sık başvurulan eğitim araç gereçlerinden biri olduğundan okulda öğrencinin doğrudan ilişki kurabildiği bilgi ve kültür kaynağının da en temel araçlarından biridir. Ders kitaplarının öğrenciye hedef-davranışları kazandırma, kılavuz olma, öğrencinin hazır bulunuşluğunu artırma, kişiliğini geliştirme ve kültürünü arttırma gibi işlevleri vardır. Ders kitaplarının kolay ulaşılabilen bir eğitim aracı olması çalışmada Çanakkale ile ilgi bilgilerin daha çok ders kitaplarından öğrenilmesi açısından paralellik göstermektedir.

Bu doğrultuda;

İnkılâp tarihi ders kitaplarında kısaca bilgi verilen Çanakkale cephesine daha fazla yer verilebilir, bu konu üzerine yapılan akademik çalışmalar daha da arttırılabilir ve eğitim-öğretim alanı içerisinde uygulanabilir.

Çalışma sonuçlarına göre öğrenciler konuyu daha çok filmlerden, ders kitabından ve ders öğretmeninden öğrendikleri sonucuna ulaşılmaktadır. Bu doğrultuda Çanakkale cephesi ile ilgili daha eğitici filmler, belgeseller ve programlar yaygınlaştırılabilir. Çağımızın teknoloji çağı olması ve eğitime yansımaları açısından da bu önemlidir. Ders kitaplarının da sadece yazıdan ziyade öğrencinin ilgisini

çekecek biçimde sunulması konunun öğrenci tarafından daha iyi anlamasına etki edecektir. Bunun için ders kitapları düzenlenirken konunun daha ilgi çekici olarak nasıl sunulacağını Talim Terbiye Kurulu tarafından dikkat edilebilir. Ders öğretmeni ise konuyu anlatırken “Öğretmeyi nasıl ilgi çekici hale getirdim?” buna dikkat edebilir. Dersi tek tip anlatmak öğrenciye öğreneme açısından fayda getirmeyebilir. Bunun için öğretmen farklı yöntem-teknik denemelidir.

Öğrenciye verilen değerler (bağımsızlık, vatan sevgisi gibi) üzerine okullarda seçmeli derler koyulabilir. Çünkü okullarda TC. İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük dersi haftalık ders saati azdır. Bu da konunun (Çanakkale Cephesi) ders kitabında daha fazla yer verilmesini engellemeyebilir. Bu doğrultuda değerler ve konuya dönük seçmeli dersler konunun öğrenci tarafından anlaşılmasında önem arz edebilir.

KAYNAKÇA

- Akbaba, B., Demirtaş, B., Birbudak, T., S. ve Kılcan, B. (2014). Tarih öğretmeni adaylarının Atatürk İlkeleri Ve İnkılâp Tarihi öğretimine yönelik görüşleri, *Zeitschrift Für Die Welt Der Türken Journal Of World Of Turks*, 6(2), 207-226.
- Akbaba, B. (2008). Atatürk İlkeleri Ve İnkılâp Tarihi dersinin öğretiminde karşılaşılan sorunlar (Gazi Üniversitesi Örneği). *Akademik Bakış*,1(2). Erişim Adresi: <http://dergipark.gov.tr/download/article-file/74033>
- Akıncı, B., A. (2016). Çanakkale Savaşları'nın öğretiminde temsili resim kullanımıyla tarihsel düşünme becerilerinin geliştirilmesi. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*,16, 1082-1105.
- Armaoğlu, F. (1987). 20. *Yüzyıl siyasi tarihi 1914-1980*. Ankara: Türkiye İş Bankası.
- Ata, B. (2001). Çanakkale Savaşlarını nasıl öğreteceğiz?.*Türk Yurdu*, 164, 23-29.
- Bulut, S. (2008). *İlköğretim ders kitaplarının görsel boyut ve içerik tutarlılığı açısından incelenmesi*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi), Niğde Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Niğde.
- Creswell, J. W. (2017). *Araştırma deseni*. (ÇevEdt: Demir, S. B.). Ankara: Eğiten Kitap.
- Çelik, U., A., Çakmak, M., A. (2016). Çanakkale Zaferi'nin 100. yılında öne çıkan değerler: ortaokul öğrencileri üzerinde nitel bir araştırma. *Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 27.455-465.
- Çencen, N. (2017). Ortaokul öğrencilerinin Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük dersinde tarihsel mektupların kullanımına ilişkin görüşleri: Ankara İli ODTÜ Geliştirme Vakfı Ortaokulu örneği. *Eğitim ve Bilim*, 42(192), 193-210.Doi: 10.15390/EB.2017.7158
- Davison, M. (2017).Teachingaboutthe First World Wartoday: Historical empathy and participatory citizenship.*Citizenship, Social and Economics Education*, 16(3), 148-156. doi: 10.1177/2047173417736906
- Demircioğlu, İ. (2007). Tarih öğretiminde filmlerin yeri ve önemi. *Bilig*, 42, 77-93.
- Erdemir, L. (2008). *Sebepler ve sonuçlarıyla Çanakkale Savaşları (Sosyal tarih açısından)*. (Yayımlanmamış Doktora Tezi), Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İstanbul.
- Erickson, E., J. (2010). *GalipoliThe Ottoman Campaign*. Pen ve Sword Military: Great Britain. Erişim Adresi: <http://books.google.com.tr/bkshp?hl=tr&tab=pp>
- Esenkaya, A. (2013). Çanakkale Cephesi'nde 19 Mart- 24 Nisan 1915 Günleri. *Çanakkale Araştırmaları Türk Yılığ*,14.49-83. Erişim Adresi: http://acikerisim.lib.comu.edu.tr:8080/xmlui/bitstream/handle/COMU/687/Ahmet_Esenkaya_Makale.pdf?sequence=1&isAllowed=y
- Gençoğlu, A. (2015).Türk ulusal kimliğinin kurucu bir ögesi olarak kolektif bellek: Okul ders kitaplarında Çanakkale Savaşı anlatıları. *İletişim Kuram ve Araştırma Dergisi*, 41, 331-351.
- Gravetter, J. F.,Forzano, L. B. (2012). *Research methods for the behavioral sciences*. USA: Linda Schreiber-Ganster.
- Karal, E. K. (1996). *Osmanlı tarihi*, (IX. cilt), Ankara: Türk Tarih Kurumu Yayınları.

- Keleş, H., Şahin, M. Aktaş, Ö. Erol, N. (2013). Tarih öğretmen adaylarının Türk denizcilik tarihi ile ilgili olayların önemine ilişkin düşünceleri, *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 21, 1575-1592.
- Kocatürk, U. (1988). *Atatürk ve Türkiye Cumhuriyeti tarihi kronolojisi*. Ankara.
- Kurşun, Z. (1993). Çanakkale muharebeleri. *TDV İslâm Ansiklopedisi*, (Cilt 8), İstanbul.
- Marcus, A. S., Metzger, S. A., Paxton, R. J., & Stoddard, J. D. (2018). *Teaching history with film: Strategies for secondary social studies*. Routledge.
- Merriam, S. B. (2013). *Nitel araştırma: Desen ve uygulama için bir rehber* (Çev: S. Turan, S.). Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.
- Mert, H. (2002). Çanakkale Savaşlarının askeri, siyasi ve sosyal sonuçları. *Türkler*, 8, 368-376.
- Metzger, S. A. (2010). Maximizing the educational power of history movies in the classroom. *The Social Studies*, 101(3), 127-136.
- Öztaş, S. (2008). Tarih öğretimi ve filmler. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 16, 543-556.
- Pala, F. (2015). *Sosyal bilgiler derslerinde tarihlerin öğrenci hatırlama düzeyi ve sosyal bilgiler derslerinde tarihlerin öğretiminin öğretmen ve öğrenci görüşlerine göre incelenmesi*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Sakarya Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü İlköğretim Anabilim Dalı Sosyal Bilgiler Eğitimi Bilim Dalı, Sakarya.
- Sullivan, J., M. (2003). Why Gallipoli matters: interpreting different lessons. *Joint Military Operations Department Naval War College*. Erişim Adresi: <http://www.dtic.mil/docs/citations/ADA420301>
- Şahin, C. (2012). Çanakkale Savaşları'nın eğitim ve öğretim üzerindeki etkisi: karesi idâdisi ve sultânîsi örneği. *SDÜ Fen Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 6, 7-20.
- Tangülü, Z., Tosun, A. ve Kocabıyık, B. (2014). Ortaokul 8. sınıf İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük konularının öğretiminde karşılaşılan sorunların sosyal bilgiler öğretmen görüşlerine göre değerlendirilmesi. *Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 16(2). 233-245.
- Turan, R. (2015). Türkiye'de ilköğretim tarih öğretiminde Çanakkale Savaşları (1985-2015). *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 15, 287-306. Erişim Adresi: <http://efdergi.ibu.edu.tr/index.php/efdergi/article/viewFile/1785/2776>
- Yapıcı, H. (2008). Multimedya (çoklu ortam) aktiviteleriyle "Çanakkale Zaferi" konusunun öğretimi. *Kâzımkarabekir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 17, 243-253.
- Yazıcı, N. (2013). Lise müfredat programlarında ve ders kitaplarında Çanakkale Savaşı'nın öğretimi üzerine eleştirel bir yaklaşım. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 28(2), 535-550
- Yıldırım, A., Şimşek, H. (2003). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Ankara: Seçkin.
- Zeyrek, Ş. (2007). Liselerde okutulan Türkiye Cumhuriyeti ve Atatürkçülük adlı ders kitaplarında Çanakkale Savaşları, *Ankara Üniversitesi Türk İnkılâp Tarihi Enstitüsü Atatürk Yolu Dergisi*, 40, 707-721.

EXTENDED SUMMARY

Purpose

The teaching of the Dardanelles Front in lectures can provide useful information to the students in order to gain historical knowledge and to demonstrate what difficult processes they have experienced in the past and which prices have been paid to these days and to show the destruction and dramas created by the wars and to create ideas for the importance and importance of peace. In this context, what students know about the Dardanelles Front is important. What is the level of knowledge related to Dardanelles Front of eighth grade students? The purpose of the research is to determine the student knowledge levels of the Dardanelles Front in the 8th grade History of Revolution textbooks.

Method

This research was designed based on the case study within the scope of qualitative research method for determining the level of knowledge of 8th Grade students about the Dardanelles Front. The research was conducted in a secondary school located within the boundaries of Erzurum province. 39 eighth grade students selected through easy sampling/ appropriate sampling were included in the survey. The survey was conducted by means of a questionnaire consisting of open and closed-ended questionnaires to determine the student information regarding the Dardanelles Front in the textbooks of Revolution History and Atatürkism in the eighth grade of December 2017-2018 academic year of the first semester of December. In order to collect the data, four open-ended questions and one closed-ended question were directed to the students in the direction of the researcher. When these questions were being prepared, semi-structured interview form consisting of five open-ended questions was created, starting from the main points indicated by the students and from the relevant forehead. This social studies from a university in polls in Turkey for validity and the Educational Sciences field two different expert opinions and positive opinions on the direction of the Turkish teachers' opinions on measures the purpose of prepared questions were taken and checked clarity of the pilot interviews conducting inquiries with three social studies teacher. The survey was conducted in a quiet classroom environment that would not negatively affect work. The study lasted 70 minutes in total for 35 minutes in two separate classes. The necessary formal authorizations were obtained during the data collection process and the participant was informed about the research topic. In the analysis of the data, descriptive analysis methods which are frequently used in case studies were used. Students are coded under common concepts to answer each question and the questions directed to them according to their frequency of repetition are categorized and presented in tabular form. To protect the confidentiality and reliability of the research, the students (Ö1, Ö2, ..., etc.) are coded.

Results and Discussion

In order to reveal the findings about determining the level of student knowledge related to the Dardanelles Front in the 8th Grade History of Revolution and Atatürkçülük textbooks in the direction of the data obtained as a result of the research, a total of 5 questions including closed-ended and four open- Findings have been reached.

The students who answered the question about which battle group the Canakkale amphibious took place gave different answers, but most of them knew exactly which battle group was involved in the battle group. Although the students related to the history of the Dardanelles Front gave different answers, most of the Dardanelles Front knew the history correctly. Although the pupils related to the importance of the Dardanelles Front answer gave different answers, most of the Dardanelles Front emphasized "Too many martyrs." The students answered differently in response to what you know about the Dardanelles Front, but most of them answered "too many killed martyrs". Although the students gave different answers to the questions about the sources of your knowledge about the Dardanelles Front most of them gave the answer that they learned this information from the teacher and textbook.

Conclusion

Most of the students who participated in the survey stated that the Dardanelles Front was a front in the First World War group. Most of the students who participated in the research correctly stated the date of Dardanelles Front taking day, month and year. Most of the students who participated in the survey gave the answer to the importance of the Dardanelles Front and to what they know about this front, "There have been many martyrs on this front." Most of the students who participated in the survey had information about Dardanelles Front; teacher, textbooks and movies.